

Також існують й інші класифікації потерпілих, залежно від їх статі, віку, специфіки виконуваної діяльності, соціального статусу, рівня освіти тощо.

Структура особи потерпілого включає три основних компоненти (так звані підсистеми):

– соціально-демографічні якості (стать, вік, освіта, сімейний стан тощо);

– соціальні ролі особи, включаючи сукупність видів її діяльності в системі суспільних відносин як громадянина чи члена трудового колективу, сім'янина;

– морально-психологічна характеристика, що відображає ставлення особи до соціальних цінностей і соціальних функцій, які вона виконує.

Отже, можна зробити висновок, що у своїй сукупності потерпілий від злочину та його поведінка мають важливе кримінально-правове значення, оскільки враховуються при кваліфікації злочинів і призначенні покарання.

Список використаних джерел

1. Сенаторов М.В. Потерпілий від злочину в кримінальному праві / ред. В.І. Борисова // Сенаторов М.В. – К.: Право, 2006. – 208 с.
2. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р.: станом на 18.03.2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
3. Александров Ю.В. Кримінальне право України : підручник / Ю.В. Александров. – 3-е вид. – К.: Юридична думка, 2004. – 352 с.

Браславець Ксенія Петрівна

студентка 3 курсу, 305 групи

Навчально-наукового юридичного інституту Національного авіаційного університету

Науковий керівник – асистент

Циганій Світлана Олексіївна

Кафедра кримінального права і процесу Навчально-наукового юридичного інституту Національного авіаційного університету

ТІЛЕСНІ УШКОДЖЕННЯ – ПРОБЛЕМИ КВАЛІФІКАЦІЇ

На даний час в Україні виникає проблема стосовно правильної кваліфікації кримінальних правопорушень, пов'язаних із заподіянням потерпілим тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості, що призводить до призначення винним особам більш тяжкого або більш м'якого покарання ніж повинно бути.

В цілому призначення покарання, що не відповідає тяжкості вчиненого злочину зумовлюється порушення норм матеріального і процесуального права, які допускаються під час досудового розслідування, самого судового розгляду та в процесі проведення судово-медичної експертизи. Такими нормами є стаття 384 Кримінального кодексу України, де передбачено кримінальну відповідальність експерта за надання завідомо неправдивого висновку та стаття 385 КК України, за якою відповідальність настає при відмові без поважних причин від виконання покладених на експерта обов'язків у суді або під час провадження досудового розслідування [1].

В свою чергу, стаття 69 Кримінального процесуального кодексу встановлює права та обов'язки експерта в кримінальному провадженні.

На нашу думку, більшість помилок допускаються саме при проведенні дослідження експертом стосовно визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень. В своїй діяльності експерт повинен керуватися, в першу чергу, «Правилами судово-медичного визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень» (надалі – Правила), а також іншими нормативними актами, що регламентують його повноваження [2].

Щоб не допустити неточностей та інших недоліків, Правила передбачають вимоги щодо проведення експертизи та правила формування підсумків у «Висновку експерта», які повинні бути результатом аналізу відомостей, що встановлені при проведенні експертизи. Також підсумки мають бути детальними і науково обґрунтованими [2].

Дані Правила встановлюють загальні положення та основні ознаки, за якими здійснюється розмежування ступеня тяжкості тілесних ушкоджень. Насамперед, потрібно мати уявлення про саме поняття «тілесні ушкодження». Отже, тілесними ушкодженнями є порушення анатомічної цілісності тканин, органів та їх функцій, що виникає в наслідок дії певних ушкоджуючих факторів – фізичних, хімічних, біологічних чи психічних.

Серед груп ознак, які притаманні кожному ступеню тяжкості тілесного ушкодження, можна виділити такі.

Кримінальним кодексом України передбачена відповідальність за тяжке тілесне ушкодження, ушкодження середньої тяжкості та легкі тілесні ушкодження [1].

Тяжким тілесне ушкодження визнається при наявності таких його наслідків: небезпека для життя в момент заподіяння, душевна хвороба, втрата будь-якого органу або втрата органом його функцій, розлад здоров'я, поєднаний із стійкою втратою працездатності не менш ніж на одну третину, невиправне знівечення обличчя та переривання вагітності [2].

В свою чергу, тілесні ушкодження середньої тяжкості характеризуються такими наслідками: відсутність небезпеки для життя, тривалий розлад здоров'я, відсутність наслідків передбачених для тяжкого

тілесного ушкодження, стійка втрата працездатності менш, ніж на одну третину [2].

Ще одним різновидом тілесного ушкодження є легкі тілесні ушкодження, які бувають двох типів: з наслідками, такими як короткочасний розлад здоров'я або незначна стійка втрата працездатності, та другий тип – без вказаних наслідків, тобто це такі ушкодження, що мають незначні скороминущі наслідки тривалістю не більш як шість днів [2].

Враховуючи вище викладені положення, експерт під час проведення судово-медичної експертизи має правильно і чітко розмежовувати ступінь тяжкості тілесного ушкодження для правильної кваліфікації вчиненого злочину та прийняття в подальшому справедливого вироку.

Тобто, якщо особі заподіяні тілесні ушкодження, тоді обов'язково має бути призначено проведення судово-медичної експертизи.

Саме в процесі проведення експертизи виникає більшість суперечностей і проблем, які сприяють винесенню не справедливого вироку і порушують принципи законності, гуманності та обґрунтованості в кримінальному провадженні [3].

Також недоліком в розмежуванні ступеня тяжкості тілесних ушкоджень є прогалини в законодавстві. Кримінальним процесуальним кодексом України, а саме статтею 243 про порядок залучення експерта, не передбачено строку, протягом якого має бути призначено експертизу.

Отже, для правильного розмежування ступеня тяжкості тілесних ушкоджень, встановлення кваліфікації злочину, що відповідатиме тяжкості вчинюваного діяння, яке в подальшому забезпечить прийняття справедливого судового рішення, необхідно врегулювати неточності, пов'язані зі встановленням терміну, протягом якого повинно бути проведено судово-медичну експертизу та формувати правильно питання для експертного дослідження.

Список використаних джерел

1. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25-26. – Ст.131;
2. Правила судово-медичного визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень: затв. наказом Міністерства охорони здоров'я України від 17.01.1995 № 6 // Відомості Верховної Ради України.
3. Кримінальне право України: Особлива частина : підручник / Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, В.І. Тютюгін та ін. ; за ред. В.В. Сташиса, В.Я. Тація. – 4-те вид., переробл. і допов. – Х. : Право, 2010. – 608 с.